

iki konferans

HASAN BÜLENT
KÂHRAMAN

Geçen hafta sonu iki uluslararası konferansa katıldım. İlki Sabancı Üniversitesi'ndeydi.

Ayşe Kadioğlu düzenlemişti. Hannover Üniversitesi'yle ortak yapılan toplantının başlığı 'Almanya ve Türkiye'de Ulusal Kimliğin Dönüşümü' idi. Toplantı şu bölümlerden oluşmuştu: 'Milliyetçilik, muhafazakârlık, ulusal kimlik / Devlet ve 68 kuşağı / Milliyetçilik tipleri / göç, devlet ve toplum / Milliyetçilik ve azınlıklar / Kolektif kimliğin sembol ve belirleyicileri / Yeni Sağ / Devlet ve Millet'in Dönüşümü.' Ben de bu konferansa '1960 dönemi sol hareketlerde Kemalist söylem ve bağlam' başlıklı bir tebliğ sunduktan sonra Ankara'daki konferansa gittim.

Ankara'daki çalışma Bilkent Üniversitesi'ndeydi ve Fuat Keyman'la, Ahmet İçduygu düzenlemişlerdi. Bu uluslararası konferansın konusu küreselleşen dünyada vatandaşlık, devlet ve kimlik'ti. Konferansa konunun uluslararası düzeydeki önemli isimleri tebliğleriyle katılıyorlardı. Bu konferans, 'vatandaşlık, devlet, kimlik' genel başlığının altında şu dört bölümden oluşmuştu. 'Kuramsal, felsefe', tematik tartışmalar / 'Batılı' toplumlarda görüntüler-görüşler / 'Batı-dışı' dünyadan görüntüler-görüşler / Türkiye deneyimleri! Ben bu konferansa da 'Yurttaşlık ve kimlik: Türk modernleşmesini Avrupa bağlamında yeniden düşünmek' başlıklı tebliğimi sundum.

Fakat, iki konferansta da bulunabilmek için (bu, çok değerli konferans düzenleyicisi dostlarımın beni onurlandıran isteğiydi) ne yazık ki, her ikisinin de ancak birer gününü izleyebildim. O nedenle ancak bazı genel saptamalar yapabileceğim.

Öyle anlaşılıyor ki, son on yılımızı belirleyen en önemli konu olan vatandaşlık ve kimlik kavramı daha uzun bir süre gündemimizi kaplayacak. Bunun nedeni modernitenin temel değerlerinde ve yapısındaki değişmelerdir. Ona bağlı olarak ulus devlet de bir sınama ve zorlamadan geçiyor. Ulus devlet sarsılınca onun oluşturduğu ulusal kimlik ve vatandaşlık anlayışı da dönüşüyor. Kuşkusuz her şey bu kadar mekanik ve somut olarak işlemiyor ve kimlik kavramı mutlaka ulusal kimlik ve ulus devlet düzeyinde ele alınmıyor. Daha soyut çözümlenmeler de bu sürecin gelişmesine katkıda bulunuyor. Cinsiyet o arayışın başını çekiyor.

Küreselleşmenin bu sürece dönük etkisi kendisini birkaç aşamada gösteriyor. Önce, ulus devlet anlayışını sarsan en önemli güç küreselleşme ardından, yeni bir hukuk ve kamusal anlayışına tekabül ediyor. Dolayısıyla küreselleşme ulusal hukukla uluslararası hukukun kesişme ve zıtlama noktasını oluşturuyor. O nedenle bundan sonrası daha zor. Çünkü, özellikle Bilkent'teki konferansı izlerken, hep, bu süreçten sonra atılması gereken siyasal adımların bu görüş ve değerlendirmelerle nasıl örtüşeceğini-bu konuda çok yol alınmış olmasına karşın-düşündüm. Parçalanmış, ayrılmış ve artık 'mikro' düzeyde yaklaşım ve çözüm bekleyen bir toplumsal yaşamın yeni bir devlet-yurttaş anlayışını tayin edecek yeni bir sözleşmeyi beklediği, o nedenle 'sivil' oluşumların ve siyasetin önümüzdeki dönemde önem kazanacağı açık.

Konferanslar ayrıca yeni bir akademisyen kuşağın etkinlik kazandığını ve Türkiye'de siyaset bilimi çalışmalarının bambaşka bir noktaya kaydığını açıkça gösteriyordu. Kadioğlu-Keyman-İçduygu bu oluşumun kristalizasyon noktalarıydı. Şimdi onlara düşen bu konferansları birer uluslararası kitaba dönüştürmektir.